

نشست تخصصی

روشن‌های خفتین در اقتصاد اسلامی

■ از سلسله پیش‌نشست‌های همایش چیرستی و چگونگی تحول در علوم انسانی از دیدگاه آیت‌الله خامنه‌ای ■



دکتر مهدی زریباف
رئیس مرکز مطالعات و مبانی مدل‌های اقتصادی



دکتر عطاالله رفیعی آتانی
عضو هیئت علمی دانشگاه علم و صنعت



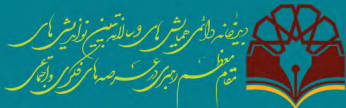
دکتر مسعود درخشان
عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی

گزارش پیش‌نشست

همایش چیرستی و چگونگی

تحول در علوم انسانی

از دیدگاه آیت‌الله خامنه‌ای



پایگاه علمی اقتصاد بسیج
دانشگاه امام‌صادق علیه‌السلام



پژوهشکده تحول‌و‌ارتقاء
علوم انسانی و اجتماع دانشگاه شهید بهشتی





علوم انسانی کنونی در کشور بومی نیست، متعلق به ما نیست، ناظر به نیازهای ما نیست، متکی به فلسفه‌ی ما نیست، متکی به معارف ما نیست، اصلاً ناظر به مسائل دیگری است، مسائل ما را حل نمی‌کند.

۱۳۸۹ / ۰۶ / ۱۴



همایش چپستی و چگونگی تحول در علوم انسانی از دیدگاه آیت الله خامنه‌ای

همایش «چپستی و چگونگی تحول در علوم انسانی از دیدگاه آیت الله خامنه‌ای» از سلسله همایش‌های دبیرخانه دائمی «همایش‌های دوسالانه‌ی بررسی و تبیین نواندیشی‌های مقام معظم رهبری در عرصه‌های فکری و اجتماعی» است که با همکاری «پژوهشکده تحول و ارتقاء علوم انسانی و اجتماعی» دانشگاه شیراز در مهرماه ۱۳۹۶ برگزار خواهد شد.

الف) محورهای همایش:

در این همایش چپستی و چرایی، مبانی، منابع، مسائل و موضوعات و چالش‌ها و راهبردهای تحول در علوم انسانی را از دیدگاه حضرت آیت الله خامنه‌ای از مجموعه گفته‌ها و نوشته‌های ایشان در نظر گرفته شده و سپس بر همین اساس چگونگی دستیابی به تحول بر پایه هر یک از مفاهیم ذکر شده از دیدگاه نویسندگان مقالات و یا دیگر اندیشمندان مورد بحث و بررسی می‌گردد. در بیان چگونگی دستیابی به تحول در هر یک از مفاهیم اصلی ذکر شده، موضوعات پیشنهادی به شرح زیر می‌باشد:

- چپستی و چرایی
- مبانی
- مسائل و موضوعات
- چالش‌ها و راهبردها
- منابع

ب) تاریخ‌های مهم:

آخرین مهلت ارسال چکیده مقاله: ۱۳۹۶/۰۲/۱۵

آخرین مهلت ارسال اصل مقاله: ۱۳۹۶/۰۵/۱۵

تاریخ برگزاری: ۱۹ و ۲۰ اسفندماه ۱۳۹۶

معرفی دبیرخانه

دبیرخانه دائمی «همایش‌های دوسالانه‌ی بررسی و تبیین نواندیشی‌های مقام معظم رهبری در عرصه‌های فکری و اجتماعی» به منظور معرفی، ترویج و گفتمان‌سازی نواندیشی‌های مقام معظم رهبری در میان نخبگان و فرهیختگان جوامع اسلامی تشکیل شده است. تولید نظریه‌های علمی مبتنی بر نواندیشی‌های امام خامنه‌ای و نیز زمینه‌سازی برای تحقق نواندیشی‌های ایشان از مهم‌ترین اهداف تشکیل این دبیرخانه است تا مسیر ما را به سمت نیل به تمدن نوین اسلامی هموار کند. همایش‌هایی که تاکنون در این دبیرخانه تصویب شده به شرح زیر است:

۱. همایش «چپستی و چگونگی تحول در علوم انسانی از دیدگاه آیت الله خامنه‌ای» در «دانشگاه شیراز»
۲. همایش «سبک زندگی اسلامی - ایرانی» در «دانشگاه علوم پزشکی شیراز»
۳. همایش «تمدن نوین اسلامی» در «دانشگاه اصفهان»

مکان دبیرخانه دائمی همایش‌های دوسالانه: شیراز، میدان ارم، دانشگاه شیراز، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، طبقه سوم
تلفن: ۰۷۱-۳۶۴۶۷۱۰۴

سایت دبیرخانه: noandishi.shirazu.ac.ir

سایت همایش: tahavol.shirazu.ac.ir

رایانامه (ایمیل): noandishi@rayana.ir / noandishi313@gmail.com

کانال تلگرام همایش: [@h_tahavol](https://t.me/h_tahavol)

پژوهشکده تحول و ارتقاء
علوم انسانی و اجتماع



پژوهشکده تحول و ارتقاء
علوم انسانی و اجتماع



دکتر مهدی زرییاف
رئیس مرکز مطالعات و مبانی مدل های اقتصادی



دکتر عطاالله رفیعی آتانی
عضو هیئت علمی دانشگاه علم و صنعت



دکتر مسعود درخشان
عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی

اولین پیش نشست همایش «چیستی و چرایی تحول در علوم انسانی از دیدگاه آیت الله خامنه ای» با عنوان «روش های تحقیق در اقتصاد اسلامی» توسط «پژوهشکده تحول و ارتقاء علوم انسانی و اجتماعی» دانشگاه شیراز و با همکاری «پایگاه علمی اقتصاد بسیج دانشجویی دانشگاه امام صادق» در تاریخ چهارشنبه ۲۰ بهمن از ساعت ۱۴ تا ۱۷ و با ارائه دکتر مسعود درخشان، دکتر عطاالله رفیعی آتانی و دکتر سیدمهدی زرییاف در سالن شهید مطهری دانشگاه امام صادق علیه السلام برگزار شد. در ابتدای این نشست دکتر درخشان مطالب خود را ارائه دادند.

اهم مباحث ارائه شده توسط «دکتر مسعود درخشان» به شرح زیر است:

✳️ اقتصاد مقاومتی پرتویی از اقتصاد اسلامی است که نظر به کاربرد و عینیت دارد.

✳️ سه رویکرد به اقتصاد اسلامی می توان داشت:

۱. استنباط اصول موضوعه از معارف اسلامی

۲. دید خرد به اقتصاد اسلامی؛ تنظیم رفتار واحدهای اقتصادی

۳. دید کلان

✳️ رویکرد مطلوب از نظر دکتر درخشان «نظام سازی» است که هم نگرش استنباط اصول موضوعه را پوشش می دهد و هم دیدگاه کلان را که اشراف بر نگرش خرد نیز دارد. مبنای تحلیل در این رویکرد «تعادل عمومی در اقتصاد اسلامی» است.

در ادامه وی به معرفی رویکرد «نظام سازی» مورد نظر خود پرداخت:

✳️ اگر معتقد باشیم اسلام آیین زندگی فردی و اجتماعی است، اقتصاد اسلامی تجریدی از این کل خواهد بود. ما یک وجه خاصی از این را جدا کرده ایم و اسمش را اقتصاد اسلامی گذاشته ایم. ولی اقتصاد اسلامی مستقل از نظام اسلامی اساساً مفهومی ندارد. درک قانون مندی های اقتصاد اسلامی و سیاست هایی که باید در آنجا طراحی شود فقط و فقط در پرتو درک رابطه اش با وجوه دیگر این کل امکانپذیر است.

✳️ روش انتزاع اولین مسأله است زیرا نحوه ی انتزاع مفهوم اقتصاد اسلامی از کل متفاوت از روش انتزاع در اقتصاد سرمایه داری است.

✳️ آنچه ما انتزاع می کنیم، به عنوان وجه اقتصادی آیین اسلامی باید هم به لحاظ درونی در یک تعادل و پایداری رشدزا باشد و هم در مقابل تهدیدات بیرونی مقاوم باشد. به نظر می رسد پایداری درونی این نظام اقتصادی فقط از طریق تعریف تعادل با نظام سیاسی و اجتماعی و فرهنگی و زیرنظام های مرتبطش امکانپذیر است. بنابراین باید



بینیم چطور نظام اقتصادی می تواند در یک تعادل پویا با نظام سیاسی ولایت قرار بگیرد.

✳ برای ایجاد این تعادل پویا اقتصاددانان اسلامی بدون حضور سیاست دانان اسلامی و جامعه شناسان اسلامی، تاریخ دانان، فرهنگ شناسان و فقها نمی توانند کاری کنند و باید باهم کار کنند. این ها باید به یک اندیشه سازگار برسند و در چارچوب آن دستگاه تحلیلی سازگار بتوانند مسئله بانک و بورس و شرکت های نفتی خارجی را آنالیز کنند

✳ تعارض و عدم تعادل اینجاست که نظام اقتصادی ما مبتنی بر حلقه های وابستگی به اقتصاد مسلط جهانی است و نظام سیاسی مبتنی بر مبارزه با همین استکباری که اقتصاد های مسلط ثمره آن است.

✳ حدس می زنم که وجود بانک های خصوصی باعث عدم تعادل عمومی خواهد شد یعنی نظام سیاسی را در برابر نظام اقتصادی قرار می دهد. بورس و سرمایه گذاری و قراردادهای نفتی را هم باید از همین منظر نگاه کرد.

✳ اقتصاد مقاومتی که مقام معظم رهبری اشارات فراوان دارند، اقتصاد مردم بنیان است. همین که مردم را وارد کنیم یک دنیای دیگری در تحلیل ها بوجود می آید. امام در صحیفه می فرماید «هر ملتی بخواهد سرپای خود بایستد و اداره کشور خودش را خودش بکند لازم است اول بیدار شود.» پس وقتی می گوییم مردم بنیان یعنی مردم بیدار. بنابراین اولین وظیفه ما بیدار کردن است.

✳ لحاظ کردن عدالت و مصادیق عدالت در نظام اقتصادی اسلام تنها از طریق دولت امکانپذیر است. این که مقام معظم رهبری می فرماید: «من انقلابی ام» باید در «دولت انقلابی»، «مدیر انقلابی»، «استاد و دانشجوی انقلابی» بسط پیدا کند.



پس از ارائه دکتر درخشان، دکتر زاهد به معرفی دبیرخانه دائمی همایش های دوسالانه مقام معظم رهبری و همایش «چیستی و چرایی تحول در علوم انسانی از دیدگاه آیت الله خامنه ای» پرداختند. دکتر زاهد با اشاره به نام همایش گفتند که دلیل انتخاب واژه «آیت الله خامنه ای» به جای «مقام معظم رهبری» این است که ما دیدگاه ایشان را به عنوان یک متفکر و اندیشمند انقلاب اسلامی دنبال می کنیم. سپس از ناقدان خواستند تا نقدهای خود را بر دیدگاه دکتر درخشان ارائه دهند.

دکتر زریباف و دکتر عیوضلو نقدهای خود را بر دیدگاه دکتر درخشان مطرح کردند:

دکتر عیوضلو: اولاً نمی توان از اقتصاد اسلامی بدون اتکا به قرآن و سنت صحبت کرد و ثانیاً این تعادل باید حول چه مبنایی باشد؟ زیربنای این هماهنگی و تعادل همچنان مفقود است.

دکتر زریباف: اگر فرض را بر نظام سازی بگذاریم باز مساله اصلی با رویکرد شما بدون پاسخ است. به منطقی تحول اشاره نمی شود. نقش دین و معرفت دینی در ثبات در عین تحول چگونه است؟ حرکت های اجتماعی ذات پویایی دارد چگونه می توان در ضمن حرکت تعادل داشته باشد.

پاسخ دکتر درخشان: من پاسخ این پرسش ها را ندارم ولی می دانم برای پاسخ از کجا آغاز کنم و شما هم برای رسیدن به پاسخ از آنجا آغاز کنید. رابطه نظام سیاسی و نظام اقتصادی را باید به درستی بشناسیم. درست است در همه نظام ها باید این تعادل باشد اما فکر می کنم و حدس می زنم این تعادل جز در اسلام امکانپذیر نیست.

این تعادل ها اگر چه در سایر نظام ها هم باید تعادل باشد اما تعادل ناپذیرند زیرا مبنا شیطانی است. آغاز پاسخ به این ایرادات درک این ها است. در خلال این درک باید شاخص سازی کنیم. مثلاً تاثیر IPC بر نظام ولایت به صورت کمی باید قابل اندازه گیری باشد. در اینجا ریاضیاتی که به میان می آید جزئی از اقتصاد اسلامی خواهد شد. این شاخص ها را نداریم.

پس برای پاسخ به این ایرادات اول باید روابط این حوزه های علوم را به صورت مبنایی کشف و درک کنیم و دوم شاخص سازی کنیم و تاثیرات را کمی و مدل سازی کنیم.

دکتر عیوضلو: چرا به اجزا می پردازید به روابط نمی پردازید؟

پاسخ دکتر درخشان: آنچه که تاثیرگذار است روابط است و نه اجزاء. اجزاء هم در دید کلان هویت و معنی پیدا می کنند. یک مشکل جدی اقتصاد غرب این است که در روش انتزاع، مفاهیمی را انتزاع و کمی کردند که کاشف از واقعیت نیست و از این رو پیش بینی های اقتصاددانان برای سیاست مداران جوک است.

در شوروی سابق مدل هایی داشتن به اسم سیبرنتیک که سعی کرده بودن روحیه کارگران را در مدل های خود وارد کنند. این که آن ها چگونه شاخص ها را اندازه گیری می کردند و ارتباط بین آن دیدگاه ماتریالیسم دیالکتیک و تنظیم امورشان مهم است. حال باید ببینیم به جای ماتریالیسم دیالکتیک بین معارف اسلامی و این رابطه ها چگونه رابطه برقرار کنیم.

دکتر درخشان پس از پاسخ به نقدها به دلیل جلسه با نهاد نمایندگی عذرخواهی کرده و جلسه را ترک کرد. سپس

دکتر زریباف دیدگاه خود را تحت عنوان «نظریه عدالت پذیر» مطرح کرد و تلاش کرد تمایز روشی نظریه خود را با روش های پوزیتیویستی و پوپری روشن کند.

اهم مباحث ارائه شده توسط «دکتر سید مهدی زریباف» به شرح زیر است:

✿ نگاه پوزیتیویستی و کارنپی معتقد است یک نظریه علمی با تایید در عینیت قابل شناخت و پذیرش است. نگاه دوم که در اقتصاد حوزه های فکری فریدمنی ظهور دارد نگاه پوپر است که معتقد است اگر نظریه در مقابل نقض مقاومت کرد اعتبار علمی پیدا می کند. وجه اشتراک این دیدگاه با قبلی این است که بازهم معیار تجربه است و ارزش ها را کنار می گذارد. این نگاه هم در اقتصاد تجلیات زیادی داشته و شاید مفهوم کارایی (efficiency) ریشه اش در این نوع نگاه به نظریه پردازی باشد که در اقتصاد خرد و کلان بحث می شود غافل از این که مبنای جهان شناختی

دارد. آیا صرف کارایی می تواند مبنای شناخت باشد؟ مثلا در یک نگاه مجرد سرمایه گذاری می تواند موجب کارایی باشد اما ممکن است در شرایطی در کشوری موجب عدم کارایی شود. اصلا کارایی چیست؟ کارایی به جهت تصمیم بستگی دارد و ممکن است مقوم نظام ولایت باشد یا نباشد.



✿ نقطه افتراق بنده با دکتر در خشان اینجاست. ایشان معتقد است که متدلوژی حاکم بر شناخت روابط بین نظام ها را یاد بگیریم و برای نظام های خودمان طراحی کنیم. به اعتقاد من نیازی به این کار نیست ما با تکیه بر نقل می توانیم این منطق تحول را شناسایی کنیم. بحث رشد و توسعه را با تکیه بر مفهوم عدالت می توانیم روشن کنیم. در «نظریه های عدالت پذیر» باید فاصله خودمان را با نظریه

های تایید پذیر و ابطال پذیر روشن کنیم و ما باستی بتوانیم دقیقا واقعیات را بشناسیم ولی شناخت واقعیت ها مبتنی بر روابط علی و روابط حقیه است. اگر بتوانیم شناخت جامع نسبت به روابط حقیه پیدا کنیم آنگاه امکان نظام سازی اسلامی به کمک عقل و نقل اتفاق خواهد افتاد.

✿ مساله اصلی این است که ما یک نظام حقوقی مستقلی را برای تفسیر هر پدیده ارائه بکنیم. جایی که ما نقص داریم این است که شریعت ما در قالب نظام حقوقی ارائه نمی شود و اگر ما بتوانیم چنین کاری را انجام دهیم آنگاه می بینیم که شریعت و دین در تمام مراتب معرفت حضور دارد.

✿ یک تفاوت بین نظریه ما و دیدگاه رقیب این است که معیار صحت و عدم صحت نظریه مشاهده نیست، معیار صحت و عدم صحت نظریه حق و باطل است. یعنی اگر معتقد به نظریه های عدالت پذیر باشیم در دستگاه معرفتی خودمان حق و باطل را باید شناسایی کنیم. از نظام حق و باطل می توانیم نظام حقوقی را استخراج کنیم و نظام کائنات را وارد دستگاه تحلیل کنیم و از این طریق روش شناخت مبتنی بر عدالت طراحی خواهد شد.

✿ به دلیل این که نظام تکوین و نظام شریعت هر دو مبتنی بر عدالت هستند این نظام سازی مبتنی بر عدالت اتفاق

می افتد و می تواند عامل هماهنگ کننده کلیه نظامات باشد.

✳ در صورت تعارض بین واقعیات و مبانی ما به کمک روشی به نام «توازن حق مدار» این تعارضات را حل خواهیم کرد.
 ✳ تفاوت عمده ای که بین این نوع نگاه و نگاه های قبلی داریم این است که در این نگاه، تئوری اصلا رد نمی شود بلکه تئوری جنبه تکاملی دارد

✳ ویژگی خاص نظریه های عدالت پذیر این است که ضمن تکیه بر سنن الهی که در واقع قانونمندی های هستی است ناظر به واقعیت و حل مسائل عینی است یعنی وقتی می خواهد پدیده ای مثل تورم را ارزیابی کند مستقیما ناظر به مبانی یا سنت های الهی به تجزیه و تحلیل می پردازد و راهکار می دهد. بنابراین یک نظام جامع از روابط را مشاهده می کنیم.

✳ به عنوان مثال اگر ببیند تورم نقش مستقیم دارد یا اگر ببیند خلق پول عامل ایجاد توازن ساختاری است تلاش می کند به وسیله مکانیزم هایی عدم توازن را کاهش بدهد چرا که این جهت گیری به سمت توازن بیشتر است. اساسا تئوری عدالت پذیر برای ایجاد تعادل و توازن است.

✳ هر حقی به اعتبار حقیقتی است. یعنی حق فرد در جامعه و حق خانواده و شغل و ... هم ساختارهای حقوقی است که ناظر به حقیقتی است که آن حقایق نظام حقوقی را شکل می دهند. چون انسان این گونه است پس این حقوق را دارد. برای این که حقایق را بشناسیم و رابطه بین حقوق و حقایق را بشناسیم قطعا نیازمند شناخت سنت های الهی هستیم. اینجا رجوع به قرآن مهم است. یعنی آنجا که خداوند می فرماید «يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُزِيلُ الصَّدَقَاتِ» این یک سنت الهی است. تعادل نظام ها اینجا اتفاق می افتد. یعنی وقتی می گوید موجب نابودی است منظور این نیست که در جامعه نرخ رشد پایین می آید؛ نه، جامعه اساسا به سمت نابودی می رود، مفسد فرهنگی رخ می دهد. در حالی که ظاهر قضیه امر اقتصادی است که ربا موجب نابودی است. نابودی اقتصاد نیست، نابودی کل جامعه است. این یک اصل عدم تعادل است و بالعکس «وَيُزِيلُ الصَّدَقَاتِ» پس اصل صدقه به عنوان یک سنت الهی موجب رشد است. الی ما شا الله ما از این سنت ها داریم. اگر ما اصول موضوعه را مبنا قرار بدهیم ما نیازی به این روش های رایج و شاخص



های دانشمندان شوروی نداریم.

سوال: وجه تمایز روش نظریه های عدالت پذیر با روش های پوزیتیویستی چیست؟ آن ها هم به دنبال تبیین واقعیت هستند.

پاسخ دکتر زریباف: بله هر دو از واقعیت بحث می کنند ولی چگونگی تفسیر متفاوت است. با روش تجربی واقعیت را برای واقعیت تفسیر می کنید. ولی در نظریه های عدالت پذیر تئوری علمی جنبه تکاملی دارد. علم نور است و ما را باید به فضای برتری از تکامل اجتماعی و فردی ببرد. واقعیت باید تحلیل و هدایت شود برخلاف نگاه پوزیتیویستی.

سوال: برای درهم آمیختگی هنجاری و اثباتی درون نظریه ها راه حلی در نظر گرفته نشده است؟

پاسخ دکتر زریباف: کلا نوع نگاه ما با پوپری ها و پوزیتیویسم متفاوت است. آنها واقعیت را صرفا محصول عملکرد می دانند. در حالی که واقعیت مالمال از ارزش ها است. این تجلی از هنجارهاست که از طریق انتخاب ما بوجود آمده است. قیمت بنزین در ایران رشد تورم را به دنبال دارد برخلاف خیلی کشورها. این بخاطر انتظار تورمی است که در طول تاریخ شکل گرفته است. پس مساله ما در ارائه یک مدل بومی متناسب با هنجارها است که متجلی در رفتارها است.

سرانجام دکتر رفیعی آتانی دیدگاه خود تحت عنوان «ارائه یک رهیافت فلسفی برای اقتصاد اسلامی» ارائه دادند.

اهم مباحث ارائه شده توسط «دکتر رفیعی آتانی» به شرح زیر است:

✿ سه ملاک را برای تمایز علوم داریم: موضوع، روش و غایت.

✿ مبنای مشهور علمای اسلامی و نیز اندیشمندان غربی این است که ملاک تمایز علوم موضوع است.

✿ برخی نظریه پردازان اقتصاد اسلامی این را مفروض گرفته اند که موضوع اقتصاد اسلامی کنش انسان مسلمان (مطلوب یا موجود) است.

✿ با رویکرد دیگر می توان اقتصاد اسلامی را کنش مطلق انسان به حساب آورد.

✿ اگر موضوع را کنش انسان مسلمان در نظر بگیریم، اقتصاد مسلمانان و نه اقتصاد اسلامی را بحث می کنیم. شهید صدر هم وقتی موضوع را کنش انسان مسلمان قرار داد، ناچار شد روش اقتصاد متعارف را بپذیرد. با این نگاه ما از یک علم اقتصاد جهانشمول استفاده نمی کنیم و باید یک انقطاع گفتمانی را بپذیریم. در حالی که امام (با موضوع قرار دادن

کنش انسان مطلق) بهترین نگاه را به آمریکا در علم سیاست داشت و اسلام به او آموخته بود که آمریکا چگونه موجودی است.

✿ علامه طباطبایی در مقاله اول اصول فلسفه یک مبنای مهمی را پایه گذاری می کند. ایشان دو رسالت برای فلسفه قائل شده: رسالت اول کشف حقیقت است و رسالت دیگر که بنظرم از نظر متن مهم تر است اثبات وجود موضوع برای سایر علوم است.

✿ اگر بپذیریم این مبنای علامه را که کشف واقعیت بر عهده فلسفه است. ما باید از دستگاه فلسفه اسلامی بپرسیم که انسان در عرصه علم چگونه واقعیتی است؟





✿ در اواخر کتاب نهایه الحکمه علامه ویژگی این عالم را ذکر می کند و می گوید: مهم ترین ویژگی این حیات ما تحول است. خصوصیت این عالم حرکت مستمر وجودی از قوه به فعل است و اگر متوقف بشود عالم تمام می شود.

✿ فلسفه اسلامی یعنی فلسفه تبیین تحول. اگر این را بپذیریم گام بعدی این است که تفاوت انسان با سایر اجزای این هستی چیست؟ تفاوت اساسی این است که بازه تحول وسیع تر است. هر اندازه که سطح وجود در این عالم بیشتر شود قدرت تغییر بالاتر می رود.

✿ اگر تحول هسته قرار گیرد تمام ادبیات اقتصاد اسلامی قابل سامان دادن است. لازمه اش این است که بازار کاری باید خلاقیت داشته باشد. در این صورت نظام دستمزدی انسان را به زمین می چسپاند. آیت الله جوادی آملی معتقدند که کار برای دستمزد نزدیک ربا است و فقط حرام نیست.

✿ اگر پیش بینی می کنید یک مبنای غلطی را مفروض گرفته اید که آن آینده مثل گذشته است. تو این سیستم (تحول) هیچ آینده ای نباید مثل گذشته باشد.

دکتر زریباف دیدگاه دکتر رفیعی را ایده ای نو دانست و سپس وی و چند تن از دانشجویان پرسش ها و نقدهای خود را بر این دیدگاه مطرح کردند:

دکتر زریباف: در مورد روش و باید صحبت نکردید. چگونگی تبیین در مورد روش و هدف هم باید شرح دهیم. فلسفه باید به روش تبدیل شود.

پاسخ دکتر رفیعی آتانی: شهید مطهری در مقاله اول اصول فلسفه مدعی اند که روش متناسب با موضوع است. در مقاله ای که چاپ خواهیم کرد فصل جدی، روش است. اما قطعیت این که تحول اصل است، خیلی مهم است که در این صورت نقش فقه در دانش اسلامی بینهایت می شود. چون فقه طراحی عمل انسانی بر وفق مبانی اسلامی است. یعنی در گام نخست از فلسفه و گام دوم از فقه باید استفاده کنیم. بادقت تر از فقه برای طراحی عمل درست نداریم. از متدولوژی فقه که اصول فقه است باید استفاده کرد. اصول فقه متدولوژی تولید گزاره های برای طراحی عمل توسط انسان عاقل اسلامی می شود.

دوینجاهم دی ماهی هائیه دوه سالانه

تیسین نوادی که مقام مرموزی در عرصه های فکری و اجتماعی و پژوهشده تحول در علوم انسانی در دانشگاه شیراز برگزار میکنند

همایش چستی و چگونگی

تحول در علوم انسانی

از دیدگاه آیت... خامنه ای مد ظله العالی

تاریخ تحول بزرگوار همایش

محورهای همایش

آخرین مهلت ارسال چکیده مقالات ۱۵ / ۲ / ۹۶

آخرین مهلت ارسال اصل مقالات ۱۵ / ۵ / ۹۶

۱۹ و ۲۰ مهرماه ۹۶ دانشگاه شیراز

امتیازات

مجموعه مقالات همایش در پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC) نمایه خواهد شد و مقالات برگزیده در مجلات علمی پژوهشی به چاپ خواهد رسید.

tahavol.shirazu.ac.ir

پایگاه اینترنتی همایش

آدرس کانال تلگرام: @h_tahavol

هدف این همایش این است که چستی و چرایی، مبانی، منابع، مسائل و موضوعات و چالش ها و راهبردهای تحول در علوم انسانی را از دیدگاه حضرت آیت الله خامنه ای از مجموعه گفته ها و نوشته های ایشان به دست آورد و چگونگی دستیابی به تحول بر پایه هر یک از مفاهیم ذکر شده را مورد بررسی قرار دهد. در این چگونگی نگاه به الزامات، روش ها و مصادیق تحول در علوم انسانی در هر یک از پنج مفهوم ذکر شده، از دیدگاه نویسندگان مقالات و یا دیگر اندیشمندان مورد توجه می باشد.

۱ چستی و چرایی | ۲ مبانی | ۳ منابع | ۴ مسائل و موضوعات | ۵ چالش و راهبردها

تحول در علوم انسانی از منظر آیت... خامنه ای مد ظله العالی
و الزامات، روش ها و مصادیق آن

لطفا برای اطلاع بیشتر از محورهای همایش، به سایت همایش مراجعه فرمایید.

آدرس بهستی دبیرخانه

شیراز، میدان ارم، پردیس ارم
پژوهشده تحول و ارتقاء علوم انسانی

کد پستی ۷۱۹۴۶۸۵۱۱۱

تلفن ۰۷۱۳ - ۶۲۸۵۹۱۱

فاکس ۰۷۱۳ - ۶۲۸۵۹۱۲

✉ ihssd@rose.shirazu.ac.ir

و با همکاری

